

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **R. M., s. r. o.**, so sídlom v B., K. č. X., IČO: X.X., zastúpeného Advokátskou kanceláriou R. – S., s.r.o., so sídlom v B., R. č. X., IČO: X.X. proti odporcovi **Ž. S. S., a. s.**, so sídlom v B., R. č. X., IČO: X.X., **o určenie existencie právneho vzťahu**, ktorá sa vedie na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 20Cb/70/2012, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/179/2013-664 z 2. decembra 2014 vo výroku potvrdzujúcom rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 20Cb/70/2012-615 zo dňa 17. apríla 2013, takto

r o z h o d o l :

Návrh navrhovateľa na prerušenie dovolacieho konania **z a m i e t a** .

Dovolanie navrhovateľa **o d m i e t a** .

Odporcovi **n e p r i z n á v a** náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ sa návrhom doručeným Okresnému súde Bratislava III dňa 7. septembra 2012 a doplneným písomným podaním zo dňa 21. januára 2013 domáhal určenia, že:

1. navrhovateľ a odporca sú účastníkmi právneho vzťahu vzniknutého na základe ústnej dohody koncom kalendárneho roka 2009, ktorej predmetom je záväzok odporcu akceptovať žiadosti navrhovateľa o realizáciu objednávok (záväzok odporcu sprístupniť navrhovateľovi unikátne zariadenie poskytnutím reklamného priestoru na hnutel'nom a nehnuteľnom majetku, ktorý je v jeho vlastníctve alebo správe) a záväzok navrhovateľa zaplatiť odporcovi primeranú odplatu za poskytnutie reklamného (mediálneho) priestoru sprístupnením unikátneho zariadenia odporcu, a to s účinnosťou od 01.01.2010,

2. odporca, ako vlastník a správca unikátneho zariadenia (osobných železničných vozňov a lokomotív), je povinný za primeranú odplatu navrhovateľovi zabezpečiť prístup k svojmu unikátnemu zariadeniu na účely distribúcie reklamných a propagačných materiálov

na sedadlách a stolíkoch nachádzajúcich sa v osobných železničných vozňoch a lokomotívach zaradených do platného grafikonu odporcu, a to poskytnutím reklamného (mediálneho) priestoru na základe navrhovateľových objednávok (žiadostí) v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žiadal tiež priznať náhradu trov konania.

Svoj návrh odôvodnil tým, že dňa 15. mája 2002 bola medzi Ž. S., a.s., so sídlom v B., K. č. X., IČO: X.X. ako záujemcom a S. U., spol. s r.o., so sídlom v B., V. č. X., IČO: X.X. ako poskytovateľom uzavretá na dobu určitú do 31. decembra 2009 zmluva o reklame na hnutel'nom a nehnuteľnom majetku spoločnosti, v ktorej zmluvné strany prejavili vôľu dlhodobo spolupracovať pri využívaní hnutel'ného a nehnuteľného majetku vo vlastníctve a správe záujemcu na komerčné účely a to tak, aby záujemca za pomoci poskytovateľa získal efektívnym využitím tohto majetku ďalšie finančné prostriedky pre svoju činnosť a poskytovateľ dohodnutú odplatu. Poskytovateľ sa zaviazal, že bude vo svojom mene s tretími osobami uzatvárať zmluvy o reklame, na základe ktorých záujemca za odplatu zabezpečí v dohodnutom rozsahu dohodnutou formou reklamu tretích osôb, služieb, činností a výrobkov nimi poskytovaných, ponúkaných alebo predávaných, a to umiestnením na pozemkoch, budovách a mobilných prostriedkoch, ktoré má záujemca vo vlastníctve a správe. V článku I ods. 5 zmluvy sa strany zároveň dohodli, že poskytovateľ môže poveriť vykonávaním činností podľa tejto zmluvy inú osobu. V súlade s uvedeným zmluvným dojednaním spoločnosť U., spol. s r.o. dňa 1. februára 2007 poverila a zároveň splnomocnila navrhovateľa, aby vo vlastnom mene a na vlastný účet uskutočňoval všetku dohodnutú činnosť a s tým spojené právne úkony týkajúce sa hnutel'ného a nehnuteľného majetku, ktorý má záujemca v správe na komerčné účely. Dňa 6. decembra 2005 bol podpísaný dodatok č. 1 k zmluve, ktorého účelom bolo upraviť vzájomné právne vzťahy zmluvných strán v dôsledku právneho nástupníctva (zrušenia Ž. S., a.s. bez likvidácie rozdelením na dve nástupnícke spoločnosti: Ž. S., a. s. a Ž. S. C. S., a. s.). V čl. III ods. 2 dodatku sa zmluvné strany dohodli, že práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy prechádzajú dňom 1. januára 2005 na novozaloženú spoločnosť Ž. S., a.s. a zároveň sa dohodli, že za záujemcu je oprávnený konať vo všetkých veciach súvisiacich so zmluvou PhDr. M. Č., riaditeľ odboru komunikácie. Listom zo dňa 26. októbra 2009 vtedajší generálny riaditeľ a zároveň predseda predstavenstva odporcu Ing. M. C., PhD. upozornil poskytovateľa na dátum ukončenia zmluvy a oznámil mu, že ak má poskytovateľ záujem o uzatvorenie novej zmluvy, má sa obrátiť na odbor komunikácie. Na základe uvedeného listu sa Ing. L. Š. ako splnomocnený zástupca navrhovateľa telefonicky spojil s PhDr. Č. a dohodol si s ním stretnutie za účelom uzavretia zmluvy, ktorou by odporca po 31. decembri 2009 za primeranú odplatu sprístupnil navrhovateľovi na komerčné účely svoj hnutel'ný a nehnuteľný majetok za rovnakých podmienok ako v prípade spoločnosti U., s.r.o.. Na osobnom stretnutí koncom roka 2009 medzi Ing. Š. a PhDr. Č. ako riaditeľom odboru komunikácie (ktorý bol vtedajším generálnym riaditeľom odporcu poverený koordináciou reklamných aktivít na majetku odporcu) došlo k ústnej dohode, že PhDr. Č. alebo ním poverená osoba zašle navrhovateľovi formou elektronickej správy návrh písomnej zmluvy. Súčasne sa účastníci tohto stretnutia

dohodli na ústnom zmluvnom vzťahu medzi spoločnosťami navrhovateľa a odporcu s účinnosťou od 1. januára 2010 a s obdobným predmetom záväzkov ako v prípade písomnej zmluvy v znení jej dodatku, uzavretej medzi predchodcom odporcu a spoločnosťou U., s.r.o. Predmetom právneho vzťahu vzniknutého na základe ústnej dohody mal byť záväzok odporcu akceptovať žiadosti navrhovateľa o realizáciu objednávok a záväzkov navrhovateľa zaplatiť odporcovi primeranú odplatu za ním poskytnutý mediálny (reklamný) priestor. Trvanie tohto ústneho zmluvného vzťahu mali stanoviť do doby podpisu písomnej zmluvy. Dôkazom o existencii ústnej dohody majú byť výmery č. 3/2009 – OK a č. 4/2010 - OK, ktoré odporca poskytol navrhovateľovi a ktoré sa poskytovali len zmluvným partnerom odporcu, ako aj e-mailová komunikácia z roku 2010. Podľa navrhovateľa na základe ust. § 8 zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže je odporca povinný sprístupniť svoje unikátne zariadenie (osobné železničné vozne a lokomotívy slúžiace na prepravu cestujúcich v osobnej hromadnej železničnej doprave na Slovensku). Podľa názoru navrhovateľa odporca disponuje dominantnou pozíciou na relevantnom trhu – trh poskytovania prepravy osôb osobnými železničnými vozňami na území Slovenskej republiky, pričom bránil vykonávať navrhovateľovi podnikateľskú činnosť, nakoľko odmieta akceptovať jeho objednávky. Navrhovateľ uviedol, že má naliehavý právny záujem na určení, či tu je platný právny vzťah medzi ním a odporcom, aby bola odstránená právna neistota účastníkov tohto konania, ako aj z dôvodu potvrdenia skutočnosti, že navrhovateľ je oprávnený uzavierať zmluvy o reklame so svojimi obchodnými partnermi.

Odporca navrhol predmetný návrh v celom rozsahu ako nedôvodný zamietnuť. Poukázal na to, že právnym základom obchodnej spolupráce medzi navrhovateľom a odporcom po 31. decembri 2009 nebola zmluva zo dňa 15. mája 2002 (ktorú uzavrel právny predchodca odporcu so spoločnosťou U., spol. s r.o.), nakoľko platnosť tejto zmluvy nebola predĺžená formou písomného dodatku. Podľa článku IX. bodu 1 zmluvy (Spoločné a záverečné ustanovenia) bola zmena zmluvy možná len písomnou dohodou obidvoch zmluvných strán. Okrem toho navrhovateľ nebol ani zmluvnou stranou uvedenej zmluvy. Navrhovateľom tvrdená ústna dohoda nemohla byť medzi Ing. Š. a p. Č. platne uzatvorená, pretože p. Č. nebol oprávnený uzavrieť tento typ zmluvy tak, ako nebol oprávnený a ani poverený za odporcu k uzatvoreniu písomnej zmluvy. Písomnú zmluvu mohlo a môže platne uzatvoriť iba predstavenstvo odporcu (podľa stanov minimálne dvaja jeho členovia). Podpísanie objednávok na poskytnutie mediálneho priestoru zo strany členov predstavenstva odporcu nie je možné považovať za potvrdenie existencie navrhovateľom tvrdenej ústnej dohody, keďže predstavovali samostatné návrhy na uzavretie zmluvných vzťahov, ktorých predmetom bolo krátkodobé odplatné prenechanie užívania mediálneho priestoru. V súvislosti s tvrdením, že osobné železničné vozne a lokomotívy slúžiace osobnej hromadnej železničnej doprave na Slovensku sú unikátnym zariadením a ich nesprístupnením navrhovateľovi odporca zneužíva dominantné postavenie na relevantnom trhu, odporca uviedol, že unikátne zariadenie je možné špecifikovať výlučne vo vzťahu k príslušnému relevantnému trhu. Za určitých podmienok by bolo možné na území Slovenskej republiky považovať osobné železničné vozne a lokomotívy za unikátne zariadenie, avšak len vo vzťahu k relevantnému trhu, ktorým je osobná železničná preprava. Navrhovateľ však nepožaduje

prístup k vozňom odporcu za účelom ich využitia na osobnú prepravu. Pre účely vymedzenia relevantného trhu na výkon činnosti, ktorej sa dožaduje navrhovateľ, považuje odporca za relevantný trh zahŕňajúci všetky formy reklamy interiérovej a exteriérovej reklamy - billboardy, reklamy, plagáty, letáky, multimediálne prezentácie na zastávkach MHD, vozidlách MHD, stanicach a pod. Odporca neporušuje zákon č. 136/2001 Z. z., keďže nemal zákonnú ani zmluvnú povinnosť uzatvoriť s navrhovateľom dohodu, ktorej predmetom by bolo sprístupnenie interiéru a/alebo exteriéru železničných vozňov na výkon reklamnej činnosti navrhovateľa.

Okresný súd Bratislava III rozsudkom č. k. 20 Cb/70/2012-615 zo 17. apríla 2013 návrh v celom rozsahu zamietol a odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Okresný súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, ktoré mu predložili účastníci konania, vylúčením účastníkov a svedkov PhDr. M. Č. a J. B. a na základe takto vykonaného dokazovania dospel k záveru, že navrhovateľom tvrdený právny vzťah, ktorý mal vzniknúť na základe ústnej dohody koncom kalendárneho roka 2009 uzatvorenej na osobnom stretnutí medzi splnomocneným zástupcom navrhovateľa Ing. L. Š. a riaditeľom odboru komunikácie odporcu PhDr. M. Č., nikdy platne nevznikol, nakoľko predmetná ústna dohoda je absolútne neplatná pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Poukázal na to, že odporca je akciová spoločnosť, v mene ktorej koná predstavenstvo ako štatutárny orgán. Odo dňa vzniku odporcu je v obchodnom registri zapísaný spôsob konania v mene spoločnosti tak, že v mene spoločnosti konajú a podpisujú vždy spoločne najmenej dvaja členovia predstavenstva, z ktorých jeden je predseda alebo podpredseda predstavenstva. Podpisovanie za spoločnosť sa vykoná tak, že k vytlačenému alebo napísanému názvu spoločnosti, menám a funkciám v predstavenstve podpisujúci pripoja svoj podpis. Podľa tvrdenia navrhovateľa mal medzi ním a odporcom vzniknúť zmluvný vzťah s obdobným predmetom záväzkov, aký bol dohodnutý v zmluve medzi spoločnosťou U., spol. s r. o. a právnym predchodcom odporcu – Ž. S., a.s., a to na základe ústnej dohody uzatvorenej medzi navrhovateľom a odporcom, v mene ktorého mal konať bývalý riaditeľ odboru komunikácií PhDr. M. Č.. Okresný súd poukázal na to, že nedodržanie spôsobu konania štatutárneho orgánu sa v judikatúre Najvyšších súdov Českej aj Slovenskej republiky pokladá za dôvod absolútnej neplatnosti takto postihnutého právneho úkonu. Aj keby teda v konaní bola preukázaná existencia ústnej dohody (čo však výpovede svedkov nepotvrdili), predmetná dohoda by nikdy nebola platná práve z dôvodu nedodržania spôsobu konania štatutárneho orgánu. V konaní síce bola preukázaná obchodná spolupráca medzi navrhovateľom a odporcom, avšak táto sa realizovala na základe samostatných písomných objednávok. Napokon okresný súd poukázal na to, že prvému určovaciemu petitu nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že určovacou žalobou sa poskytuje ochrana právnenému postaveniu žalobcu spravidla predtým, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva a nie tam, kde tvrdené právo už bolo porušené.

Okresný súd zamietol aj žalobný návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal, aby súd zaviazal odporcu, ako vlastníka a správcu unikátneho zariadenia (osobných železničných vozňov a lokomotív), k povinnosti za primeranú odplatu navrhovateľovi zabezpečiť prístup

k svojmu unikátnemu zariadeniu na účely distribúcie reklamných a propagačných materiálov na sedadlách a stolíkoch nachádzajúcich sa v osobných železničných vozňoch a lokomotívach zaradených do platného grafikonu odporcu, a to poskytnutím reklamného (mediálneho) priestoru na základe navrhovateľových objednávok (žiadostí). Podľa názoru súdu ide v danom prípade zo strany navrhovateľa o zneužitie práva, o správanie zdanlivo dovolené, ale usilujúce o nedovolený výsledok. Navrhovateľ chce žalobou docieľiť, aby s ním odporca uzatvoril zmluvu s obsahom, aké má odporca uzatvorené s inými podnikateľskými subjektmi, čo v konaní preukazoval predkladaním množstva zmlúv uzatvorených medzi odporcom a tretími osobami. Okresný súd tu uviedol, že sloboda podnikania predstavuje jeden zo základných predpokladov existencie hospodárstva založeného na trhových princípoch. V Ústave Slovenskej republiky je sloboda podnikania garantovaná v rámci základných práv a slobôd v druhej hlave piatom oddiele ako základné hospodárske právo. Právo podnikat' je ústavnou zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. Toto právo možno obmedziť len vo verejnom záujme. Ak z verejného záujmu vyplynie potreba obmedziť právo podnikat', obmedzenia musia byť upravené zákonom v súlade s čl. 13 ods. 2 až 4 a čl. 35 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Odporca je podnikateľským subjektom s vlastným podnikateľským zámerom, ktorý sa sám rozhoduje, s ktorým podnikateľským subjektom bude spolupracovať. Zaviazat' odporcu na uzatvorenie zmluvy s navrhovateľom za primeranú odplatu, ktorej podstatou je sprístupnenie vozňov za účelom realizácie podnikateľskej činnosti navrhovateľa, je nevykonateľný petit, nakoľko odplata je len jednou z podmienok realizácie zmluvného vzťahu, čo v konečnom dôsledku nemusí pre odporcu znamenať výhodnú spoluprácu, nakoľko ide o komplex práv a povinností obidvoch zmluvných strán. Napokon súd prvého stupňa poznamenal, že ak je navrhovateľ toho názoru, že odporca zneužíva svoje postavenie na trhu a svojím konaním resp. nekonaním napĺňa skutkovú podstatu zneužitia dominantného postavenia odmietnutím zabezpečenia prístupu k unikátnemu zariadeniu, má možnosť podať podnet na Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, ktorý je jediným kompetentným orgánom s právomocou vysloviť, či posudzované konanie je zneužitím dominantného postavenia.

Krajský súd v Bratislave, rozhodujúc o odvolaní žalobcu, rozsudkom č. k. 2Cob/179/2013-664 z 2. decembra 2014 rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Ďalšími výrokmi zamietol návrh navrhovateľa na prerušenie konania a odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v konaní nebolo preukázané uzavretie ústnej zmluvy, ktorej existencie sa navrhovateľ dovoľával. Navrhovateľ ku dňu vyhlásenia rozsudku nepredložil žiadny dôkaz o existencii zmluvného vzťahu založeného predmetnou ústnou zmluvou, ani nekonkretizoval jej obsah a podmienky. Odvolával sa vždy na obsah písomnej zmluvy uzavretej medzi spoločnosťou U. spol. s. r. o. a Ž. S., a.s., ktorá však bola uzavretá na dobu určitú do 31. decembra 2009 a navrhovateľ nebol jej zmluvnou stranou. Odvolací súd poukázal na to, že v zmysle Podpisového poriadku odporcu platného od roku 2009 sú zmluvné vzťahy v mene spoločnosti uzatvárané len v písomnej forme (čl. 3 bod 1). Svedok PhDr. Č. potvrdil, že nebol oprávnený na uzatváranie žiadnych ústnych zmlúv a ani žiadnu ústnu zmluvu v mene odporcu neuzatvoril. Jednotlivé ním podpísané objednávky nepreukazujú existenciu ústnej dohody o

obchodnej spolupráci, ale sú len dôkazom o uzatvorení konkrétnych obchodných prípadov. Z ustanovenia § 272 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že písomná forma zmluvy je podmienkou platnosti zmluvy aj vtedy, keď aspoň jedna strana pri rokovaní o uzavretí zmluvy prejaví vôľu, aby sa zmluva uzavrela v písomnej forme. Súd prvého stupňa preto správne vyhodnotil otázku neexistencie ústnej zmluvy, ktorá aj vzhľadom na prax uzatvárania písomných zmlúv odporcom, v takejto forme ani nemohla byť uzavretá. Odvolací súd tiež považoval za nepochybné, že navrhovateľ si bol vedomý toho, že pokračovanie spolupráce s odporcom je možné len na základe právneho vzťahu založeného písomnou zmluvou, keďže pripomienkoval návrh písomnej zmluvy zaslaný odporcom, aj keď v konečnom dôsledku jeho pripomienky neboli zo strany odporcu akceptované a k uzavretiu písomnej zmluvy nedošlo. Dôkazom o praxi účastníkov spočívajúcej v zakladaní právneho vzťahu písomnou formou je aj zmluva č. 66/2010-OK o umiestnení reklamy na hnutel'nom majetku odporcu zo dňa 30. apríla 2010. Odvolací súd konštatoval aj neopodstatnenosť námietok navrhovateľa týkajúcich sa tvrdeného zneužívania dominantného postavenia odporcu na relevantnom trhu v zmysle zákona č. 136/2001 Z. z. a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdom prvého stupňa aj v tejto časti. Keďže medzi účastníkmi konania nebola platne uzavretá ústna zmluva, neexistuje ani naliehavý právny záujem na druhom požadovanom určení, a to že odporca ako správca a vlastník unikátneho zariadenia (osobných železničných vozňov a lokomotív) je povinný za primeranú odplatu navrhovateľovi zabezpečiť prístup k svojmu unikátnemu zariadeniu na účely distribúcie reklamných a propagačných materiálov. Návrh odvolateľa na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b/ a c/ O. s. p. odvolací súd zamietol s odôvodnením, že jeho rozhodnutie nezáviselo od otázky, či je odporca vlastníkom alebo správcom unikátneho zariadenia a či má alebo nemá dominantné postavenie na relevantnom trhu poskytovania reklamných služieb podnikateľskými subjektmi v exteriéri a interiéri osobných železničných vozňov a lokomotív vo vlastníctve alebo správe železničných prepravcov pôsobiacich na území Slovenskej republiky (cestujúcim, spotrebiteľom).

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 5. januára 2015.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ dovolanie. Jeho prípustnosť oprel o ustanovenia § 237 písm. f/ a g/ O. s. p. (pozn. s účinnosťou od 1. januára 2015 ide o ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ a g/ O. s. p.), a teda namietal, že sa mu ako účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a zároveň súd, ktorý rozhodoval vo veci, bol nesprávne obsadený. Namietal aj dovolacie dôvody podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p., t. j. existenciu inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a založenie rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhol rozsudky súdov oboch stupňov zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

Vadu konania v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., t. j. odňatie možnosti konať pred súdom videl navrhovateľ (ďalej aj „dovolateľ“) v tom, že súdy nepostupovali v zmysle ust. § 82a O. s. p., podľa ktorého mali začatie konania bezodkladne oznámiť Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky, keďže sa v ňom uplatňovali (resp. mali

uplatniť) ustanovenia osobitného predpisu – zákona č. 136/2001 Z. z. Táto skutočnosť vyplýva tiež z odôvodnenia prvostupňového rozsudku, v ktorom okresný súd uviedol, že navrhovateľ má možnosť podať podnet na Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, ktorý je jediným kompetentným orgánom pre vyslovenie, či odporca zneužíva svoje dominantné postavenie na trhu. K tomu dovolateľ uviedol, že ak prvostupňový súd dospel k takémuto záveru, mal postupovať v zmysle ust. § 104 ods. 1 O. s. p. a danú právnu vec v časti, ktorá nespadá do právomoci súdov, mal po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania postúpiť príslušnému orgánu. Súd prvého stupňa nemohol objektívne a spravodlivo rozhodnúť o druhom petite jeho žaloby bez aplikácie príslušných ustanovení zákona č. 136/2001 Z. z. v znení účinnom do 30. júna 2014, keďže sa ním navrhovateľ domáhal, aby súd podľa ust. § 80 písm. b/ O. s. p. rozhodol o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona (§ 8 zákona č. 136/2001 Z. z.), z právneho vzťahu (z ústnej zmluvy, ktorej určenia sa navrhovateľ domáhal v rámci petitu č. 1) a súčasne aj z porušenia práva zo strany odporcu (práva na ochranu hospodárskej súťaže, a to konkrétne zneužitím dominantného postavenia odporcu na relevantnom trhu odmietaním prístupu k svojmu unikátnemu zariadeniu, hoci sú na to splnené všetky zákonné podmienky a predpoklady). Na pochybenie súdu prvého stupňa spočívajúce v tom, že súd nepostupoval v zmysle ust. § 82a O. s. p. navrhovateľ poukázal v rámci odvolania podaného proti prvostupňovému rozsudku, odvolací súd však napriek tomu túto vadu neodstránil, čím došlo zo strany konajúcich súdov k porušeniu práva navrhovateľa, ktoré mu zaručuje Ústava Slovenskej republiky, na súdnu alebo inú právnu ochranu.

Ďalej dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že vec prejednal bez nariadenia pojednávania, pričom termín verejného vyhlásenia rozsudku bol oznámený na úradnej tabuli súdu dňa 24. novembra 2014. Odvolací súd pochybil, keď navrhovateľa neupovedomil o mieste a čase vyhlásenia druhostupňového rozsudku a tiež tým, že na prejednanie odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktoré má charakter rozhodnutia vo veci samej, nenariadil pojednávanie, hoci si to vyžadoval dôležitý verejný záujem, spočívajúci najmä v záujme na efektívnom hospodárení odporcu ako podnikateľského subjektu, ktorého jediným akcionárom je štát. Dovolateľ v tejto súvislosti vytkol odvolaciemu súdu tiež to, že mu nedoručil vyjadrenie odporcu k vyjadreniu navrhovateľa zo dňa 22. júla 2013, keďže je možné, že v rámci predmetného vyjadrenia odporca uviedol nové tvrdenia, na ktoré navrhovateľ z objektívnych dôvodov nemohol reagovať.

Ďalšie výhrady dovolateľa sa týkali odôvodnení rozsudkov prvostupňového aj odvolacieho súdu, ktoré podľa názoru dovolateľa nespĺňajú zákonom požadované atribúty (§ 157 ods. 2 O. s. p.), najmä čo sa týka ich presvedčivosti, zrozumiteľnosti, komplexnosti a výstižnosti. Odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch stupňov sú podľa názoru dovolateľa nepreskúmateľné v časti týkajúcej sa petitu č. 2, keďže súdy sa vôbec nezaoberali otázkou, či odporcovi ako vlastníkovi a správcovi unikátneho zariadenia zo zákona (zákon č. 136/2001 Z. z.) alebo z právneho vzťahu (ktorého určenia sa navrhovateľ domáhal v rámci petitu č. 1) nevyplýva povinnosť za primeranú odplatu zabezpečiť navrhovateľovi prístup k svojmu unikátnemu zariadeniu na účely distribúcie reklamných a propagačných materiálov na sedadlách a stolíkoch nachádzajúcich sa v osobných železničných vozňoch a lokomotívach

zaradených do platného grafikonu odporcu, a to poskytnutím reklamného (mediálneho) priestoru na základe objednávok (žiadostí) navrhovateľa, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Prvostupňový súd svoju domnienku zneužitia práva v potrebnej miere nerozvinul a odôvodnenie druhostupňového rozsudku je zase v časti týkajúcej sa petitu č. 2 podľa dovolateľa nesprávne, keďže odvolací súd sa v rámci neho o. i. zaoberal tým, či existuje naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Navrhovateľ sa však nedomáhal určenia, či odporca je alebo nie je povinný navrhovateľovi za primeranú odplatu sprístupniť svoje unikátne zariadenia, preto sa odvolací súd nemal zaoberať existenciou naliehavého právneho záujmu, ale mal skúmať, či zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva vyplýva pre odporcu povinnosť, ktorej splnenia sa navrhovateľ domáhal. Prvostupňový súd sa touto otázkou síce zaoberal ale jeho závery považuje dovolateľ za nesprávne. Súdny nevenovali pozornosť tomu, že na navrhovateľom predložených písomných objednávkach, podpísaných a akceptovaných p. Č. a v neskoršom období (po zúžení jeho právomocí) viacerými členmi predstavenstva odporcu je formulácia o tom, že predmetné objednávky boli predkladané na základe a v súlade s ústnou zmluvou, pričom navrhovateľ na to opakovane poukazoval. Súdny sa nezaoberali ani argumentáciou navrhovateľa, že v rozhodnom období boli v mene spoločnosti odporcu oprávnení uskutočňovať právne úkony nielen štatutárne orgány odporcu, ale aj jeho vedúci zamestnanci. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že odporca v rámci konania predložil svoj podpisový poriadok, s ktorým však splnomocnený zástupca navrhovateľa nebol oboznámený a ktorý predstavuje len interný dokument odporcu, pre navrhovateľa právne nezáväzný. Dovolateľ poukázal na to, že v konaní nebolo preukázané, že navrhovateľ alebo jeho zástupca vedeli o obmedzení p. Č. v uskutočňovaní právnych úkonov v mene spoločnosti odporcu. Samotný p. Č. vo svojej svedeckej výpovedi potvrdil, že s navrhovateľom uzatvoril ústnu dohodu, hoci nepotvrdil navrhovateľom tvrdený obsah dohody, čo však nekorešponduje s obsahom podpisového poriadku odporcu, z ktorého by mal pre jeho pracovníkov vyplývať zákaz uzatvárať ústne dohody. Súdny nevenovali pozornosť protirečivej argumentácii odporcu, ktorý tvrdil, že nemohol s navrhovateľom uzavrieť písomnú ani ústnu zmluvu, lebo v rovnakom čase mal uzavretú písomnú zmluvu so S. P. &. M. S., s.r.o., v rámci ktorej bola dohodnutá tzv. exkluzivita, brániaca spoločnosti odporcu uzatvoriť na rovnaký alebo obdobný predmet činnosti zmluvný vzťah s iným subjektom. Dovolateľ poukázal na to, že v inom súdnom spore, kde sa rozhoduje o určení, či je predmetná zmluva platná, odporca spochybňuje jej platné uzavretie.

Vadu konania v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p. videl dovolateľ v nesprávnom obsadení súdov zúčastnených na rozhodovaní, keďže z konania a rozhodovania veci bol vylúčený komunitárny sudca. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 206/08 z 3. júla 2008, v ktorom ústavný súd konštatoval, že ak sa v spore v konaní pred vnútroštátnym súdom nepodieľal svojím výkladom práva spoločenstva komunitárny sudca, hoci tento výklad bol nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej, potom vnútroštátny súd bol v tejto časti konania pred ním nesprávne obsadený. Takáto procesná situácia je zákonom ustanoveným dôvodom na podanie dovolania podľa § 237 písm. g/ O. s. p. Dovolateľ tiež poukázal na to, že v zmysle judikatúry

Európskeho súdneho dvora (ďalej len „ESD“) môže vnútroštátny súd rozhodnúť o otázke súvisiacej s výkladom komunitárneho práva a relevantnej vo veci samej iba v prípade, ak k danému ustanoveniu už bol podaný výklad ESD (acte éclairée) alebo ak správne uplatnenie komunitárneho práva je tak jasné, že niet priestoru pre rozumné pochybnosti (acte clair). Z odôvodnení rozsudkov odvolacieho aj prvostupňového súdu je podľa názoru dovolateľa zrejmé, že súdy sa s týmito povinnosťami nevysporiadali a na nevyhnutnosť výkladu zákona v súlade s komunitárnym právom nijako neprihliadli. Nevysporiadali sa s otázkou súladu ich výkladového postupu s požiadavkami podľa Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva tak, ako tieto požiadavky vo svojej judikatúre uvádza ESD. Výklad právnych inštitútov unikátne zariadenie, relevantný trh a zneužitie dominantného postavenia, ktoré zákonodarca prebral z harmonizovanej komunitárnej úpravy a ktoré majú mať naprieč celým spoločenstvom jednotný význam, je preto podľa dovolateľa nepreskúmateľný a chýbajú preň relevantné a dostatočné dôvody. Dovolateľ s poukazom na ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. navrhol dovolaciemu súdu, aby prerušil dovolacie konanie a predložil prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru Európskej únie. Zároveň sa dovolateľ domáhal, aby dovolací súd v súlade s odporúčaním a usmernením Komisie v zmysle článku 16 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo dňa 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže požiadal Komisiu o informácie, ktoré má k dispozícii a ktoré sa týkajú prejednávanej právnej veci a o jej stanovisko k otázkam týkajúcim sa uplatňovania súťažných pravidiel spoločenstva, nakoľko tieto môžu mať podstatný význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu.

Napokon dovolateľ poukázal tiež na to, že konanie súdov je postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a oba napadnuté rozsudky spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolacie dôvody podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.). Súdom zúčastneným na rozhodovaní vytykal, že na základe vykonaných dôkazov dospeli k neúplným a zároveň nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež, že vec nesprávne právne posúdili tým, že nepoužili ustanovenia správneho právneho predpisu - § 20 ods. 2 Občianskeho zákonníka (v rámci rozhodovania o petite č. 1 a posudzovania oprávnenia p. Č. uzatvoriť v mene odporcu ústnu zmluvu s navrhovateľom) a ustanovení zákona č. 326/2001 Z. z. (v rámci rozhodovania o petite č. 2).

Odporca sa k dovolaniu navrhovateľa písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (ust. § 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (ust. § 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený v dovolacom konaní v súlade s ust. § 241 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania (ust. § 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti v tretej hlave štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku. Z ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých to zákon pripúšťa.

V preskúmvanej veci dovolateľ napadol dovolaním rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava III ako súdu prvého stupňa.

Podľa ust. § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozsudku, je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (odsek 1), proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (odsek 2), proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (odsek 3).

Z uvedeného je zrejmé, že prípustnosť dovolania v preskúmvanej veci nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O. s. p., keďže odvolací súd vo veci rozhodol rozsudkom, ktorým v celom rozsahu potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, a teda nejde o žiadny z prípadov taxatívne vymenovaných v ust. § 238 ods. 1 až 3 O. s. p.

Dovolanie navrhovateľa by tak bolo prípustné iba vtedy, ak by konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v ust. § 237 ods. 1 O. s. p. Citované ustanovenie totiž pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tejto istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo súd bol nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Na to, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v ust. § 237 ods. 1 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale aj z úradnej povinnosti, čo je záver, ktorý možno vyvodit' z ust. § 242 ods. 1 O. s. p. Teda v prípade, ak dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, aj keď dovolateľ také pochybenie výslovne nenamietal. Dovolací súd takto postupuje aj v prípadoch, keď dovolanie nie je prípustné v zmysle ustanovení § 238 O. s. p. (ak ide o rozsudok) alebo § 239 O. s. p. (ak ide o uznesenie). Zatiaľ čo na vady taxatívne vymenované v ust. § 237 ods. 1 O. s. p. prihliada dovolací súd bez ohľadu na to, či je dovolanie prípustné, tak dovolacie dôvody podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. preskúmvava len vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné, t. j. ak smeruje proti niektorému z tých právoplatných rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré je podľa ust. § 238 O. s. p. (ako sa vo veci rozhodlo rozsudkom) prípustné napadnúť dovolaním. Z uvedeného zároveň vyplýva,

že ak dovolací súd zistí, že dovolanie je procesne neprípustné, nie je oprávnený skúmať, aj keby sa toho dovolateľ výslovne dožadoval, či odvolací súd posúdil prejednávajúcu vec po právnej stránke správne, alebo či v konaní došlo k inej vade (odlišnej od vád uvedených v ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom k uvedenému sa dovolací zaoberal výlučne tými námietkami dovolateľa, ktoré bolo možné podradiť pod niektorý z dovolacích dôvod v zmysle ust. § 241 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 ods. 1 O. s. p., čiže tzv. vadami zmätočnosti. Takýto charakter majú námietky navrhovateľa, že

- I. odvolací súd o jeho odvolaní rozhodol bez pojednávania, hoci nariadenie pojednávania si vyžadoval dôležitý verejný záujem,
- II. navrhovateľ nebol upovedomený o mieste a čase verejného vyhlásenia odvolacieho rozsudku,
- III. mu odvolací súd nedoručil vyjadrenie odporcu k vyjadreniu navrhovateľa zo dňa 22. júla 2013 a neumožnil mu tak reagovať na prípadné nové tvrdenia a argumenty odporcu.

Týmto nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu sa mala navrhovateľovi odňať možnosť konať pred súdom, čo zakladá vadu konania podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

Podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Rozumie sa tým taký nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by preukazovali existenciu uvedenej vady v postupe odvolacieho súdu.

I.

Podľa ust. § 214 ods. 1 O. s. p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Zákon pritom nedefinuje, čo treba považovať za dôležitý verejný záujem. V zmysle dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z.z. by malo ísť o taký záujem, ktorý sa bude týkať väčšieho okruhu osôb (územného celku, obce). Dovolateľ existenciu dôležitého verejného záujmu na verejné prerokovanie danej odvolacej veci vyvodzoval z toho, že odporca ako akciová spoločnosť, ktorej jediným akcionárom je Slovenská republika (štát), je priamo napojený na štátny rozpočet, do ktorého v prevažnej miere prispievajú občania Slovenskej republiky (verejnosť). S uvedeným názorom nemožno súhlasiť, pretože len zo samotnej povahy niektorého z účastníkov konania sa ešte nedá usudzovať, že je v záujme verejnosti, aby určitá odvolacia vec bola prerokovaná verejne, teda na pojednávaní. Ak by sa prijal názor

dovolatela, potom v prípade akéhokoľvek súdneho konania, kde aspoň jeden z účastníkov je štát alebo právnická osoba s majetkovou účasťou štátu, by odvolací súd musel na prejednanie veci nariadiť pojednávanie, čo zrejme nebolo úmyslom zákonodarcu. O dôležitý verejný záujem v zmysle ust. § 214 ods. 1 písm. d/ O. s. p., ktorý je dôvodom na nariadenie odvolacieho pojednávania, ide podľa názoru dovolacieho súdu predovšetkým vtedy, ak otázky, ktoré sú predmetom konania, môžu byť predmetom verejného, teda celospoločenského záujmu a ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania v občianskom súdnom konaní môže byť významná aj pre iné, na konaní nezúčastnené subjekty. V prejednávanej veci však ide o spor dvoch podnikateľov (obchodných spoločností) o to, či medzi nimi existuje právny vzťah založený navrhovateľom tvrdenou ústnou zmluvou a vynuovenie plnenia z tejto zmluvy. Vyriešenie tohto sporu má význam výlučne pre jeho účastníkov, keďže jeho cieľom je odstrániť neistotu v ich vzájomných právnych vzťahoch. Vzhľadom k tomu, že v danej veci nešlo o žiaden z prípadov uvedených v ust. § 214 ods. 1 O. s. p., odvolací súd mohol o odvolaní navrhovateľa rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania a týmto svojím postupom odvolateľovi neodňal možnosť konať pred odvolacím súdom.

II.

Pokiaľ dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že ho neupovedomil o mieste a čase verejného vyhlásenia odvolacieho rozsudku, ide rovnako o námietku nedôvodnú. Podľa ust. § 156 ods. 3 O. s. p. (ktoré ustanovenie sa v zmysle § 211 ods. 2 O. s. p. použije aj v konaní pred odvolacím súdom) vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Z obsahu spisu je zrejmé, že dňa 24. novembra 2014, teda viac ako 5 dní pred vyhlásením rozsudku odvolacieho súdu (2. decembra 2014) bolo na úradnej tabuli Krajského v Bratislave vyvesené oznámenie o tom, že dňa 2. decembra 2014 o 9.00 hod. bude na č. dverí 54 (prízemie) vyhlásený rozsudok vo veci sp. zn. 2 Cob/179/2013 účastníkov R. M. s.r.o. c/a Ž. S. S. o PO + určenie existencie právneho vzťahu. Podľa ust. § 214 ods. 3 O. s. p., ak odvolací súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, upovedomí elektronickými prostriedkami účastníka konania alebo jeho zástupcu, ktorý požiadal o doručovanie písomností aj elektronickými prostriedkami (§ 45 ods. 4), o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku podľa § 156 ods. 3. Navrhovateľ v žiadnom zo svojich podaní adresovaných či už prvostupňovému alebo odvolaciemu súdu nikdy nežiadal, aby mu boli písomnosti doručované aj elektronickými prostriedkami, preto odvolací súd nebol povinný oznámiť mu miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku inak, ako vyvesením oznámenia na úradnej tabuli súdu v zmysle ust. § 156 ods. 3 O. s. p., čo sa aj stalo. Je teda zrejmé, že navrhovateľ bol riadne a včas upovedomený o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu a jeho námietka je nedôvodná.

III.

Dôvodná nie je ani námietka dovolateľa o odňatí jeho možnosti konať pred odvolacím súdom tým, že mu nebolo doručené vyjadrenie odporcu k vyjadreniu navrhovateľa zo dňa

22. júla 2013. Ustanovenie § 209a ods. 1 O. s. p. ukladá len povinnosť doručiť odvolanie ostatným účastníkom, nie však povinnosť doručiť aj prípadné vyjadrenie k odvolaniu. Je teda na úvahe súdu, či prípadné vyjadrenie ostatných účastníkov (tých, čo odvolanie sami nepodali) doručí odvolateľovi. V prejednávanej veci súd prvého stupňa doručil navrhovateľovi vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 20 Cb/70/2012-615 zo dňa 17. apríla 2013 a až následne predložil vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Keďže navrhovateľ v reakcii na uvedené doručil na adresu odvolacieho súdu ďalšie svoje vyjadrenie (datované dňom 22. júla 2013), odvolací súd toto „vyjadrenie k vyjadreniu“ zaslal odporcovi. Následne odporca už len listom zo dňa 4. novembra 2014, ktoré bolo odvolaciemu súdu doručené 5. novembra 2014, poukázal na to, že ostatné vyjadrenie navrhovateľa v danej veci považuje za nehospodárny a účelový úkon, nakoľko navrhovateľ podaným vyjadrením nepoukazuje na žiadne nové skutočnosti ani dôkazy, ktorými by rozporoval tvrdenia odporcu a ktoré by zároveň preukazovali jeho nárok, ktorého sa vo veci domáha. Je teda zrejmé, že predmetné „vyjadrenie“ neobsahovalo žiadne nové tvrdenia alebo argumenty odporcu k prejednávanej veci a jeho nedoručením navrhovateľovi (odvolateľovi) sa nijako nezasiahlo do jeho procesných práv účastníka konania.

IV.

Zostávajúce námietky dovolateľa sa týkali tej časti konania, v ktorej súdy rozhodovali o návrhu na uloženie povinnosti odporcovi „ako vlastníkovi a správcovi unikátneho zariadenia (osobných železničných vozňov a lokomotív)“ za primeranú odplatu navrhovateľovi zabezpečiť prístup k svojmu unikátnemu zariadeniu na účely distribúcie reklamných a propagačných materiálov na sedadlách a stolíkoch nachádzajúcich sa v osobných železničných vozňoch a lokomotívach zaradených do platného grafikonu odporcu, a to poskytnutím reklamného (mediálneho) priestoru na základe navrhovateľových objednávok (žiadostí). Dovolateľ okrem iného poukazoval na to, že pri závere súdu prvého stupňa, že Protimonopolný úrad Slovenskej republiky je jediným kompetentným orgánom s právomocou vysloviť, či posudzované konanie je zneužitím dominantného postavenia, mal súd postupovať v zmysle ust. § 104 ods. 1 O. s. p. a danú právnu vec v časti, v ktorej nespadá do právomoci súdov, mal zastaviť a postúpiť príslušnému orgánu.

Právomoc súdov upravujú ustanovenia §§ 7 a 8 O. s. p. Podľa ust. § 7 ods. 1 O. s. p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Podľa ods. 2 vyššie citovaného ustanovenia v občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy. Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (ods. 3 vyššie citovaného uznesenia). Podľa ust. § 8 O. s. p. ak sa má pred konaním na súde konať u iného orgánu, súdy môžu konať len vtedy, ak nebola vec v takomto konaní s konečnou platnosťou vyriešená (ide o tzv. delenú právomoc).

Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorý spôsobuje, že súd nemôže vo veci konať a musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

Navrhovateľ tvrdí, že odporca svojím konaním resp. nekonaním (odmietaním spolupráce s navrhovateľom) nedovolené obmedzuje hospodársku súťaž formou zneužívania svojho dominantného postavenia na relevantnom trhu a domáha sa nápravy v podobe uloženia povinnosti odporcovi sprístupniť pre navrhovateľa svoje unikátne zariadenie.

Podľa ust. § 82a O. s. p. súd bezodkladne oznámi protimonopolnému úradu začatie konania, v ktorom uplatňuje ustanovenia osobitného predpisu (s odkazom na čl. 81 a 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (Ú. v. ES C 325, 24.12.2002)).

Pravidlá hospodárskej súťaže EÚ sú obsiahnuté v článku 101 (zosúladené postupy, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž) a v článku 102 (zneužívanie dominantného postavenia) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) [bývalé články 81 a 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (zmluva o ES)]. Postupy podľa článku 101 (ZFEÚ) sa týkajú vyšetovania protisúťažných dohôd (napr. kartelov). Postupy podľa článku 102 (ZFEÚ) sa týkajú zneužitia dominantného postavenia, pričom kľúčovým v týchto prípadoch je posúdiť, či je daná firma dominantná na relevantnom trhu. Súčasťou tohto postupu je vymedzenie jej trhu z hľadiska výrobkov, ktoré dodáva, aj z hľadiska zemepisnej oblasti, v ktorej sa predávajú.

Podstatnú časť námietok dovolateľa tvorí tvrdený nesprávny procesný postup všeobecných súdov pri aplikácii ust. § 82a O. s. p., teda že súdy mali bezodkladne oznámiť Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky začatie konania, pričom toto pochybenie neodstránil ani odvolací súd. Podľa ust. § 82a O. s. p. platí, že súd oznamuje začatie konania, *v ktorom uplatňuje* ustanovenia osobitného predpisu. Z odôvodnení napadnutých rozsudkov je však zrejmé, že súdy predmetné články v prejednávanej veci *neaplikovali*, preto ani nemali povinnosť oznamovať začatie konania Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky.

K presvedčivosti odôvodnenia

Dovolateľ ďalej súdom zúčastneným na konaní vytýkal, že svoje rozhodnutie o petite č. 1 riadne a najmä presvedčivo neodôvodnil, keďže sa nevysporiadali s kľúčovými otázkami, argumentmi a námietkami navrhovateľa, ktorých výpočet je uvedený na strane 11 dovolania pod bodmi 1 až 4. Pre rozhodnutie o petite č. 2 bolo zase podľa navrhovateľa potrebné vysporiadať sa s otázkami, či je odporca vlastníkom alebo správcom unikátneho zariadenia, teda či osobné železničné vozne a lokomotívy zaradené do platného grafikonu odporcu sú alebo nie sú unikátnym zariadením a či odporca má alebo nemá dominantné postavenie na relevantnom trhu poskytovania reklamných služieb podnikateľskými subjektmi v exteriéri a interiéri osobných železničných vozňov a lokomotív vo vlastníctve alebo správe železničných prepravcov pôsobiacich na území Slovenskej republiky užívateľom (cestujúcim, spotrebiteľom). Dovolateľ tak v skutočnosti namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu

veci spôsobené nesprávnym vyhodnotením vykonaných dôkazov a tiež nesprávne právne posúdenie veci, spôsobené tým, že sudy neaplikovali ustanovenia zákona č. 136/2001 Z. z. K tomu dovolací súd uvádza, že nedostatočné či nesprávne zistenie skutkového stavu veci a ani jej nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu konania v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Už v uznesení sp. zn. 7Cdo/245/2013 zo dňa 14. mája 2014 Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. (v znení účinnom do 31. decembra 2014). Tiež nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., avšak len vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné.

Podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že odôvodnenie rozhodnutí súdov oboch stupňov nie je arbitrárne (svojoľné) a ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia v zmysle ust. § 157 ods. 1 O. s. p. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa sú zrejmé podstatné dôvody, pre ktoré súd zamietol žalobu o určenie, že navrhovateľ a odporca sú účastníkmi tvrdeného právneho vzťahu. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku podrobne uviedol, ktoré účastníkmi navrhnuté dôkazy vykonal a k akým skutkovým a právnym záverom na základe takto vykonaného dokazovania dospel. Hlavným dôvodom pre zamietnutie žaloby pokiaľ ide o petit č. 1 bola potom skutočnosť, že vykonané dôkazy nepotvrdili existenciu navrhovateľom tvrdenej ústnej dohody s odporcom. Nad rámec uvedeného potom ešte súd konštatoval, že aj keby k uzavretiu predmetnej ústnej dohody došlo, táto by nebola platná pre porušenie predpisov o konaní v mene obchodnej spoločnosti, pričom by sa jednalo o tzv. absolútnu neplatnosť v zmysle ust. 39 Občianskeho zákonníka. Návrh na uloženie povinnosti v zmysle petitu č. 2 súd prvého stupňa zamietol z dôvodu, že navrhovateľ chcel podanou žalobou donútiť odporcu, aby s ním uzavrel zmluvu podobnú tej, ktorú mal jeho predchodca so spoločnosťou. U., spol. s.r.o., čo súd označil za zneužitie práva, teda správanie zdanlivo dovoľené, ale usilujúce o nedovolený výsledok. S argumentáciou navrhovateľa, že odporca ako vlastník a správca unikátneho zariadenia zneužíva svoje dominantné postavenie na relevantnom trhu tým, že odporcovi bráni v prístupe k svojmu unikátnemu zariadeniu, a teda že v konaní by mali byť aplikované ustanovenia zákona č. 136/2001 Z. z., sa súd prvého stupňa vysporiadal tak, že navrhovateľovi odporučil podať podnet na Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, ktorý jediný má právomoc vysloviť, či odporca takýmto spôsobom nedovolenne obmedzuje hospodársku súťaž. Je teda zrejmé, že súd prvého stupňa sa zaoberal podstatnými argumentmi navrhovateľa (relevantnými pre rozhodnutie danej veci), pričom skutočnosť, že dovolateľ so závermi súdu

nesúhlasí, ešte neznamená, že rozhodnutie súdu by malo byť hodnotené ako zmätočné, nepresvedčivé a nedostatočné.

Z odôvodnenia odvolacieho rozsudku vyplýva, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so zisteným skutkovým stavom veci a jej právnym posúdením zo strany okresného súdu, ako aj s dôvodmi, pre ktoré súd prvého stupňa návrh v celom rozsahu zamietol. Odvolací súd konštatoval správnosť dôvodov uvedených v odôvodnení napadnutého prvostupňového rozsudku a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody, keď predovšetkým poukázal na to, dohoda medzi navrhovateľom a odporcom nemohla byť platne uzavretá aj preto, že nebola dodržaná písomná forma zmluvy, ktorú si určila jedna zo zmluvných strán (odporca). Zároveň odvolací súd uviedol, prečo nepovažoval za potrebné sa zaoberať tými odvolacími dôvodmi, v ktorých navrhovateľ poukazoval na údajné zneužívanie dominantného postavenia odporcu na relevantnom trhu v zmysle zákona č. 136/2001 Z.z. Pokiaľ ide o petit č. 2, je síce pravda, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nesprávne uviedol, že ide o tzv. určovací petit, avšak z ďalšieho odseku odôvodnenia je zrejmé, že v tejto časti sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého prvostupňového rozsudku, na ktorého dôvody odkázal. Takýto postup odvolacieho súdu umožňuje ustanovenie § 219 O. s. p. Podľa odseku 1 citovaného ustanovenia platí, že odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa odseku 2, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Záverom dovolací súd konštatuje, že procesný postup odvolacieho súdu, ale aj súdu prvého stupňa prebiehal v zmysle právnej úpravy Občianskeho právneho poriadku a umožňoval dovolateľovi (navrhovateľovi) zúčastniť sa na všetkých úkonoch prvostupňového a odvolacieho súdu. Skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje s právnym názorom všeobecného súdu nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti, zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu. S poukazom na uvedené preto v preskúmvanej veci nebola splnená podmienka prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

K návrhu na prerušenie konania

K dovolateľom tvrdenej vade konania podľa ust. § 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p., teda k námietke, že súd bol nesprávne obsadený, lebo na rozhodnutí sa nepodielal komunitárny sudca a k návrhu na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., dovolací súd poukazuje na svoju ustálenú rozhodovaciu činnosť, kde Najvyšší súd Slovenskej republiky zaujíma stanovisko, že *pokiaľ procesný postup súdov vo veci, v ktorej sa navrhuje prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, nie je daný dôvod pre prerušenie konania v zmysle uvedeného ustanovenia*, t. j. na účely predloženia prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie.

Súd ako autoritatívny orgán rozhodujúci spory a iné právne veci je povinný obligatórne prerušiť súdne konanie, ak rozhodol o tom, že požiada podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Súdny dvor o vydanie rozhodnutia o predbežnej (prejudiciálnej) otázke. Podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie má Súdny dvor právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a/ výkladu zmlúv; b/ platnosti a výkladu aktov inštitúcie, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie. Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor, aby o nej rozhodol. Ak sa táto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor. Ak sa takáto otázka položí v prebiehajúcom konaní pred súdnym orgánom členského štátu v súvislosti s osobou, ktorá je vo väzbe, Súdny dvor koná bezodkladne. V druhej vete čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je zakotvená povinnosť vnútroštátneho súdneho orgánu, proti ktorého rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný, požiadať Súdny dvor o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke nemožno vykladať absolútne, t.j. že vnútroštátny súdny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

K otázke povinnosti vnútroštátneho súdneho orgánu predložiť predbežnú otázku Súdnemu dvoru podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa na základe predbežnej otázky položenej Corte suprema Cassazione vyjadril aj Súdny dvor. V rozsudku CILFIT, C – 283/81 zo 6. októbra 1982 Súdny dvor uviedol: „Článok 177 tretí odsek Zmluvy EHS (teraz čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) sa má vykladať v tom zmysle, že súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa v spore pred týmto súdom položí otázka týkajúca sa práva Spoločenstva, s výnimkou prípadov, keď skonštatuje, že položená otázka nie je relevantná alebo Súdny dvor už podal výklad sporného ustanovenia Spoločenstva, alebo že správne uplatnenie práva Spoločenstva je také jednoznačné, že neexistujú o tom rozumné pochybnosti, pričom existenciu tejto možnosti treba posúdiť na základe charakteristík práva Spoločenstva, osobitných ťažkostí spojených s jeho výkladom a nebezpečenstva rozdielnej judikatúry v rámci Spoločenstva“.

V danej veci mal procesný postup súdov podklad výlučne v aplikácii a interpretácii vnútroštátnych právnych predpisov. Vzhľadom na to dospel dovolací súd k záveru, že nie je daný žiadny dôvod, pre ktorý by malo byť vyhovené návrhu oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania.

Dovolateľ v prejednávanej veci ani *nenavrhol* znenie žiadnych konkrétnych prejudiciálnych otázok, na základe ktorých by mal dovolací súd iniciovať konanie pred Súdnym dvorom Európskej únie (pozn. Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a/ výkladu zmlúv, b/ platnosti a výkladu aktov inštitúcie, orgánov alebo úradov alebo agentúr Európskej únie),

pričom tak neurobil ani v konaní pred súdmi nižších stupňov. Dovolaciemu súdu preto ani nie je jasné, z čoho dovolateľ vyvodzuje, že na rozhodnutí danej veci sa mal podieľať aj Súdny dvor Európskej únie, resp. jeho sudcovia. Vzhľadom k uvedenému dovolací súd návrh dovolateľa na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako nedôvodný zamietol.

Keďže v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia väd tvrdených dovolateľom a nevyšli najavo ani iné procesné vady taxatívne uvedené v ust. § 237 ods. 1 O. s. p., pričom prípustnosť podaného dovolania nevyplýva ani z ust. § 238 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že dovolanie navrhovateľa odmietol podľa ust. § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., t. j. preto, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, ktoré nie je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

V konaní o dovolaní navrhovateľa bol úspešným účastníkom odporca, ktorému tým vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania voči neúspešnému navrhovateľovi (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal odporcovi náhradu trov dovolacieho konania, pretože odporca nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 v spojení s § 243c O. s. p.).

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 30. septembra 2015

JUDr. Juraj Seman, v. r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Antónia Savarová